

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Ndob/67/2023
Identifikačné číslo spisu:	6123355373
Dátum vydania rozhodnutia:	31.01.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6123355373.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti PEZO s.r.o., Košice, Štítová 6, IČO: 36 602 884, zastúpenej advokátskou kanceláriou AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s.r.o., Košice, Kmeťova 26, IČO: 47 237 406, proti žalovanej obchodnej spoločnosti KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, o zaplatenie 166,17 eura s príslušenstvom, v konaní vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 65Cb/33/2023, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica vedenom pod sp. zn. 17Up/1169/2023, takto

rozhodol:

Na prejednanie veci je p r í s l u š n ý Mestský súd Bratislava IV.

Odôvodnenie

1. Súdny spis bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) predložený z dôvodu nesúhlasu Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu z Okresného súdu Banská Bystrica postupom podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Mestský súd Bratislava III svoj nesúhlas s postúpením sporu odôvodňuje tým, že v predmetnej veci sa nejedná o spor, pre ktoré CSP zakladá kauzálnu príslušnosť Mestskému súdu Bratislava III, a to bez ohľadu na to, že stranami sporu sú obchodné spoločnosti. Pohľadávka žalobkyne (právneho nástupcu poškodeného) má občianskoprávny charakter, keďže je odvodená z poistnej zmluvy (havarijného poistenia) s tým, že postúpením sa jej charakter nemení. Na konanie je vecne a miestne príslušný Mestský súd Bratislava IV.

2. K postúpeniu sporu na Mestský súd Bratislava III došlo v rámci upomínacieho konania postupom podľa § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“). Najvyšší súd uvádza, že z písomnosti Okresného súdu Banská Bystrica o postúpení veci (č. l. 115) nevyplýva dôvod, pre ktorý došlo k postúpeniu na Mestský súd Bratislava III a teda aké okolnosti existujúce v čase začatia konania boli rozhodujúce pre určenie súdu príslušného na prejednanie veci podľa CSP a aké procesné normy upravujúce príslušnosť súdu použil.

3. Najvyšší súd ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Banská Bystrica a Mestskému súdu Bratislava III podľa § 43 ods. 2 CSP prejednal spor o príslušnosť a dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením veci je dôvodný.

4. Podľa § 12 ods. 2 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie v prvej inštancii je pre obvod Mestského súdu Bratislava IV miestne príslušný Mestský súd Bratislava IV.

5. Podľa § 2 ods. 4 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 371/2004 Z. z.“), sídlom Mestského súdu Bratislava IV je mesto Bratislava; jeho obvod tvorí územný obvod okresov Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV a Bratislava V (veta za bodkočiarkou totožná s vetami za bodkočiarkou v prípade ods. 1 až 3 upravujúcich v poradí sídlo Mestského súdu Bratislava I, Mestského súdu Bratislava II a Mestského súdu Bratislava III, pozn.).

6. V prvom rade bolo úlohou najvyššieho súdu ustáliť, aká konkrétna príslušnosť súdu je predmetom sporu medzi Okresným súdom Banská Bystrica a Mestským súdom Bratislava III. V prípade sporu o miestnu príslušnosť by totiž vzhľadom na postavenie predmetných súdov a § 43 ods. 2 CSP veta za bodkočiarkou bol o ňom príslušný rozhodovať nie najvyšší súd ako súd spoločne nadriadený, ale súd nadriadený výlučne Mestskému súdu Bratislava III, a teda Krajský súd v Bratislave v zmysle § 7 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 3 ods. 2 písm. a) zákona č. 371/2004 Z. z.

7. Už v čase začatia súdneho konania bol účinný zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov a zákon č. 398/2022 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Dôsledkom tejto reformy okrem iného bolo faktické vytvorenie jedného územného obvodu pre Bratislavu, v rámci ktorého pôsobia štyri súdy tej istej inštancie, ako to vyplýva z § 2 ods. 1 až 4 zákona č. 371/2004 Z. z. Zároveň došlo k špecializácii výkonu súdnictva aj v rámci týchto mestských súdov, a to na rozdiel od ostatných súdov v postavení okresného súdu už samotným zákonom č. 371/2004 Z. z., teda nie len úpravou obsiahnutou v CSP. Totiž v zmysle § 18n ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z. došlo k prechodu výkonu súdnictva rozdelením agendy piatich tzv. bratislavských okresných súdov medzi štyri z nich (označované už ako mestské) so zánikom jedného z nich, teda došlo k reorganizácii agendy medzi ostávajúce súdy patriace do obvodu rovnakého krajského súdu a súčasne ktorých obvod tvorí rovnaký územný obvod. Tomuto prechodu výkonu súdnictva zodpovedá aj úprava vecnej a kauzálnej príslušnosti týkajúca sa tzv. bratislavských mestských súdov obsiahnutá v CSP.

8. Podľa novej právnej úpravy platí, že tam, kde nie je ani jeden z tzv. bratislavských mestských súdov kauzálny príslušný [§ 22 písm. a) CSP, § 23 písm. a) CSP, § 24 písm. a) CSP, § 26 písm. a) CSP, § 27 CSP, § 28 písm. a) CSP, § 29 CSP, § 33 CSP, § 196a ods. 1 písm. a) zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a § 9 písm. a) zákona č. 261/2023 Z. z. o žalobách na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov] alebo výlučne miestne príslušný podľa § 20 písm. c) CSP v spojení s § 45 ods. 1 a 2 exekučného poriadku v znení zmien účinných do 31.03.2017 a k zmenám viažucim sa prechodnými ustanoveniami (ide o súd príslušný v tzv. dobiehajúcich exekučných konaniach), pričom okolnosť rozhodná pre určenie miestne príslušného súdu by bola viazaná na územie Bratislavy, je vždy vecne, ako aj miestne príslušný Mestský súd Bratislava IV, ako to vyplýva z § 12 ods. 2 CSP v spojení s § 2 ods. 1 až 4 zákona č. 371/2004 Z. z., § 471c CSP a § 18n ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z.

9. V tejto súvislosti považuje najvyšší súd za nevyhnutné poukázať na vzťah jednotlivých druhov príslušnosti súdu. Každý druh má svoj vlastný účel, samostatné kritériá určenia príslušnosti a aj osobitnú úpravu (čomu zodpovedá aj systematické delenie tretej hlavy prvej časti CSP na jednotlivé diely). Nemožno však uprieť, že tieto sú navzájom prepojené. Príkladom je práve kauzálna príslušnosť.

Pomocou pravidla pre určovanie všeobecného miestne príslušného súdu sa určuje kauzálne príslušný súd (2Ndc/6/2019). Obdobný vzťah platí aj pri vecnej a miestnej príslušnosti.

10. Upomínací súd ako kauzálne príslušný súd pre upomínacie konanie správne vychádzal z okolností určujúcich miestne príslušný súd, nie však z okolností určujúcich vecne alebo kauzálne príslušný súd, resp. nesprávne aplikoval príslušné procesné normy upravujúce vecnú a kauzálnu príslušnosť súdu. Takáto situácia môže nastať, ak je okolnosť rozhodujúca pre určenie všeobecne miestne príslušného alebo výlučne miestne príslušného súdu (s výnimkou súdu príslušného v tzv. dobiehajúcich exekučných konaniach) viazaná na územie Bratislavy. Toto územie totiž tvoria katastrálne územia jej mestských častí Bratislavy podľa § 3 ods. 1 zákona č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave v znení neskorších predpisov, pričom tieto časti tvoria okresy Bratislava I až V v zmysle § 9 ods. 1 písm. a) až e) zákona č. 221/1996 Z. z. o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 221/1996 Z. z.“) v spojení s nariadením vlády č. 258/1996 Z. z., ktorým sa vydáva Zoznam obcí a vojenských obvodov tvoriacich jednotlivé okresy v znení neskorších predpisov, ktorých územný obvod je územným obvodom na výkon súdnictva ako to predpokladá § 7 ods. 1 zákona č. 258/1996 Z. z. a ako to vyplýva z čl. 141 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov a zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z. z.“), výkon ktorého je v pôsobnosti všetkých tzv. bratislavských mestských súdov v zmysle § 2 ods. 1 až 4 zákona č. 371/2004 Z. z. v spojení s § 5 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. Preto inak miestne príslušný súd podľa § 12 ods. 1 CSP nemusí byť zároveň aj vecne alebo kauzálne príslušný súd ako to predpokladá § 12 ods. 2 CSP.

11. V tomto prípade nevyšli najavo iné okolnosti určujúce miestne príslušný súd než adresa sídla žalovanej v zmysle § 15 ods. 1 CSP. Ako vyplýva z § 2 ods. 1 až 4 zákona č. 371/2004 Z. z., adresa žalovanej je v územnom obvode okresu Bratislava I, ktorý spolutvorí obvod každého z tzv. bratislavských mestských súdov. Za predchádzajúcej právnej úpravy (účinnnej do 31. mája 2023) územný obvod okresu Bratislava I tvoril obvod len Okresného súdu Bratislava I, teda nie obvod ostávajúcich tzv. bratislavských okresných súdov, ako to vyplýva z § 2 ods. 1 zákona č. 371/2004 Z. z. (účinný do 31. mája 2023). Zo strany Okresného súdu Banská Bystrica tak došlo k správne určeniu miestne príslušného súdu. Otázkou tak zostáva, či aj súdu vecne alebo kauzálne príslušného, na čo je potrebné posúdiť povahu sporu. Z uvedeného tak vyplýva, že medzi Okresným súdom Banská Bystrica a Mestským súdom Bratislava III nejde o spor o miestnu príslušnosť, ale vzhľadom na špecializáciu výkonu súdnictva tzv. bratislavskými mestskými súdmi s pôsobnosťou v rovnakom územnom obvode, resp. obvodoch a tomu zodpovedajúcu právnu úpravu, o spor o vecnú alebo kauzálnu príslušnosť. Preto je tak daná príslušnosť najvyššieho súdu rozhodovať o tomto spore v zmysle § 43 ods. 2 CSP.

12. Z predloženého spisu vyplynulo, že žalobkyňa sa voči žalovanej domáha zaplatenia časti poistného plnenia, ktoré nebolo vyplatené. Tento nárok odvodzuje z poistnej udalosti, vznik škody na motorovom vozidle poisteného Ing. H. H. U žalovanej má poistený uzatvorené havarijné poistenie. Náklady na opravu motorového vozidla uplatnil poistený voči žalovanej. Neuhradenú časť tejto pohľadávky nadobudla žalobkyňa od poisteného postúpením. Z uvedených okolností vyplýva, že sa jedná o havarijné poistenie, teda poistenie majetku, ktorého predmetom je motorové vozidlo fyzickej osoby, pričom ako vyplýva z registra právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci, táto nemala v čase začatia konania postavenie podnikateľa. Uplatnený nárok má svoj podklad v právnom vzťahu vzniknutom medzi poisteným ako fyzickou osobou a žalovanou. Ku dňu začatia konania nebolo zrejmé, že by sa poistný vzťah založený medzi poisteným a žalovanou, z ktorého vznikol uplatnený nárok, týkal podnikateľov a ich podnikateľskej činnosti. Preto treba vychádzať z toho, že vznikol v rámci záväzkového právneho vzťahu, ktorý sa spravuje zákonom č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov. Nejedná sa teda o spor vyvolaný z obchodného záväzkového vzťahu, ktorým sa na účely práva procesného rozumie spor obchodnoprávny.

13. Najvyššiemu súdu nie sú zjavné ani iné okolnosti, pre ktoré by bolo možné spor medzi stranami sporu posúdiť ako spor, ktorého povaha je rozhodujúca pre určenie kauzálne príslušného súdu (§ 22 až

§ 33 CSP, resp. príslušné ustanovenia osobitných predpisov). Má za to, že ide o spor, v ktorom sa uplatňuje občianskoprávny nárok. Navyše zo samotného návrhu na vydanie platobného rozkazu vyplýva, že ani žalobkyňa uplatňovaný nárok nepovažovala za obchodnoprávny (č. 1. 2).

14. Vzhľadom na povahu sporu ako občianskoprávneho, v ktorom nie je daná kauzálna príslušnosť súdu, je (vecne a miestne) príslušný súd na prejednanie veci Mestský súd Bratislava IV v zmysle § 12 ods. 2 CSP v spojení s § 15 ods. 1 CSP a § 2 ods. 2 až 4 zákona č. 371/2004 Z. z.

15. Najvyšší súd tak konštatuje, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica je dôvodný, preto rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.